

МОДИФІКАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ГЛОБАЛЬНОГО КОМУНІКАТИВНОГО ЗАСОБУ

Дорошенко В. С.

*академік Української академії наук, доктор наук з держуправління,
кандидат історичних наук, доцент кафедри філології та перекладу*

Київський національний університет технологій та дизайну

вул. Мала Шияновська, 2, Київ, Україна

orcid.org/0000-0001-9951-3241

vladimirdoroshenko1112@gmail.com

Гончаренко С. М.

старша викладачка кафедри філології та перекладу

Київський національний університет технологій та дизайну

вул. Мала Шияновська, 2, Київ, Україна

orcid.org/0000-0002-7740-4658

honcharenko.sm@kntud.edu.ua

Ключові слова: функціонування мови, лінгвістична норма, викладання, переклад, світові варіанти англійської, міжкультурна компетенція, прагматика, дигіталізація, теоретичні проблеми, практичні проблеми.

У статті представлено комплексний лінгвістичний аналіз модифікації англійської мови як глобального комунікативного засобу в епоху цифрової трансформації та соціокультурної глобалізації. Актуальність дослідження зумовлена глибокою кризою традиційної прескриптивної норми, що базувалася на британському чи американському стандартах, та виникненням нових форм мовної взаємодії. Автори фокусують увагу на зміні наукової парадигми: переході від моноцентричної моделі до визнання плюрицентричності англійської мови через призму концепції World Englishes та English as a Lingua Franca (ELF).

Особливий акцент зроблено на впливі цифрового середовища (соціальних мереж, месенджерів та генеративного штучного інтелекту) на лексико-синтаксичну структуру мови. Досліджено процеси неологізації, семантичних зсувів та формування «гнучкої норми», яка легітимізує спрощення та мультимодальність у мережевому узусі. У статті розглядається поняття «прагматичної невдачі» та бар'єри міжкультурної комунікації, що виникають через розрив між академічною підготовкою та реальною мовленнєвою практикою.

Наукова новизна полягає у систематизації теоретичних колізій між дихотомією «Норма vs Узус» та обґрунтуванні критерію взаєморозуміння як домінантного над нормативною правильністю. Практичне значення роботи втілено у пропонуванні лінгводидактичних рішень: оновленні методики викладання через впровадження моделі Lingua Franca Core, диверсифікації акустичного досвіду здобувачів та розвитку стратегій подолання мовного відчуження. Висновки наголошують на необхідності відмови від «нейтив-спікеризму» на користь формування міжкультурної компетенції, здатної адаптуватися до мінливого цифрового ландшафту.

MODIFICATION OF ENGLISH AS A GLOBAL MEANS OF COMMUNICATION

Doroshenko V. S.

*Academician of the Ukrainian Academy of Sciences,
Doctor of Public Administration, PhD in History,
Associate Professor at the Department of Philology and Translation
Kyiv National University of Technologies and Design
Mala Shyianovska str., 2. Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0001-9951-3241
vladimirdoroshenko1112@gmail.com*

Goncharenko S. M.

*Senior Lecturer at the Department of Philology and Translation
Kyiv National University of Technologies and Design
Mala Shyianovska str., 2. Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-7740-4658
honcharenko.sm@knuutd.edu.ua*

Key words: *language function, linguistic norm, teaching, translation, World Englishes, intercultural competence, pragmatics, digitalization, theoretical problems, practical problems.*

The article provides a comprehensive linguistic analysis of the English language's modification as a global communicative tool in the era of digital transformation and socio-cultural globalization. The relevance of the study is driven by the profound crisis of the traditional prescriptive norm, which was based on British or American standards, and the emergence of new forms of linguistic interaction. The authors focus on a shift in the scientific paradigm: the transition from a monocentric model to the recognition of the pluricentric nature of English through the prism of the World Englishes and English as a Lingua Franca (ELF).

Special emphasis is placed on the impact of the digital environment (social networks, messengers, and generative artificial intelligence) on the lexico-syntactic structure of the language. The process of neologization, semantic shifts, and the formation of a "flexible norm" that legitimizes simplification and multimodality in network usage are investigated. The article examines the concept of "pragmatic failure" and the barriers to intercultural communication arising from the gap between academic training and real-world language practices.

The scientific novelty lies in the systematization of theoretical collisions between the "Norm vs. Usage" dichotomy and the substantiation of the criterion of intelligibility as dominant over normative correctness. The practical significance of the work is embodied in the proposal of linguo-didactic solutions: updating teaching methods through the implementation of the Lingua Franca Core model, diversifying students' acoustic experience, and developing strategies to overcome language anxiety. The conclusions emphasize the need to abandon "native-speakerism" in favor of forming intercultural competence capable of adapting to the shifting digital landscape.

Постановка проблеми. Англійська мова, будучи lingua franca сучасного світу, перебуває у стані постійної динамічної трансформації. Традиційні лінгвістичні моделі та дидактичні підходи дедалі частіше виявляються недостатніми для адекватного опису та викладання мови, що функціонує в умовах глобальної мережі, міжкультурного обміну та стрімкої технологічної еволюції.

Слід зауважити: якщо раніше нормативними вважалися лише британський та американський варіанти, то тепер постає питання про статус та функціональну повноцінність чисельних «нових» варіантів англійської мови (World Englishes), де носії не є носіями мови у традиційному розумінні. Це створює теоретичну проблему визначення єдиної мовної норми.

Крім того, поява текстових повідомлень, соціальних мереж та генеративного ШІ призводить до

неконтрольованого формування нових лексичних одиниць, граматичних структур та дискурсивних практик (наприклад, використання емодзі, скорочень, нових синтаксичних конструкцій). Це становить практичну проблему для перекладачів, викладачів та укладачів словників.

Існує також значний розрив між вивченою академічною/книжною англійською та реальною, живою англійською, особливо у сфері прагматики, ідіом, сленгу та реєстрів. Це ускладнює ефективну міжкультурну комунікацію. (Корунець, 2003).

Таким чином, головна проблема полягає у необхідності розробки гнучкішої та всеохопнішої теоретичної бази та оновлення практичних методик, що адекватно відображали б багатогранне та мінливе функціонування англійської мови як глобального комунікативного засобу.

Останні дослідження проблематики функціонування англійської мови зосереджуються на кількох ключових напрямках, йдеться насамперед про модель кіл Качру, *Kachru's Circles Model*, але її активно переглядають через динаміку глобалізації. Сучасні вчені, такі як J.Jenkins, B.Seidlhofer підкреслюють функціональну важливість *English as a Lingua Franca (ELF)*. Їхні роботи зосереджені на виявленні кореневого лексикону та граматичних особливостей, які є прийнятними в міжнародній комунікації, часто відхиляючись від традиційних норм (наприклад, спрощене використання третьої особи однини у *Present Simple*). (Jenkins, 2000; Seidlhofer, 2011).

У нових публікаціях розглядаються питання лінгвістичної ідентичності носіїв ELF та піддається критиці «мононормативний» підхід у навчанні. Активно розвивається напрямок *Computer-Mediated Communication (CMC)*, комп'ютерно-опосередкована комунікація та *Digital Discourse Analysis* (аналіз цифрового дискурсу). Дослідження D.Crystal та інших вчених висвітлюють, як інтернет-сленг, емодзі, скорочення та гібридний синтаксис (наприклад, елементи кодових перемикачів) впливають на писемну та усну мову. (Crystal, 2003, 2004).

Особливу увагу приділено взаємодії людини та ШІ (*Human AI Interaction*). Досліджується, як *LLMs* (великі мовні моделі), такі як генеративний ШІ на основі архітектури трансформера (*Chat GPT*), впливають на формування мовних патернів, створення текстів та перекладів, ставлячи під сумнів традиційні поняття авторства та стилістичної норми.

Максими П. Грайса (правила ведення успішної комунікації) та теорія мовленнєвих актів (вчення про те, що висловлювання є певно дією, спрямованою на досягнення результату) застосовуються для аналізу культурно-специфічних комунікативних стратегій в англомовному середовищі.

Сучасні дослідження розглядають проблеми прагматичної невдачі (*pragmatic failure*), коли граматично правильні висловлювання не досягають мети через неправильне розуміння соціального контексту або культурних відмінностей (наприклад, різниця у вираженні ввічливості, прямоти або іронії у різних культурах, що використовують англійську). Роботи Н. Spencer-Oatey та інших є тут ключовими. (Spencer-Oatey, 2020).

Публікації останніх років наголошують на необхідності переходу від *TEFL (Teaching English as a Foreign Language)* до *Teaching English for International Communication (TEIC)*. Обговорюється включення критичного аналізу дискурсу та медіаграмотності у навчальні програми для підготовки студентів до роботи з реальними мовними даними та різними стилістичними реєстрами.

Ці дослідження підтверджують, що проблема динаміки та функціональної мінливості англійської мови є актуальною і потребує систематизації теоретичних концепцій та оновлення практичних підходів.

Актуальність обраної теми зумовлена низкою глобальних та внутрішньомовних чинників, що радикально трансформують функціонування англійської мови на початку XXI століття. Англійська мова є де-факто домінантним засобом міжнародної комунікації в ключових сферах: від світової торгівлі, дипломатії та міжнародного права до науки (понад 80% наукових публікацій) та інформаційних технологій. Це призводить до експоненційного зростання кількості її носіїв у «зовнішньому колі» (*Outer Circle*) та «колі, що розширюється» (*Expanding Circle*), що робить її плюрицентричною та мультифункціональною.

Безпрецедентний рівень контактів між національними та регіональними варіантами англійської (*World Englishes*) та її використання як мови-посередника (*English as a Lingua Franca – ELF*) створює кризу традиційної прескриптивної норми (*Standard English*). Виникає теоретична необхідність перегляду самого поняття «правильності» та «стандарту» у світлі прагматичної ефективності комунікації.

Швидка цифровізація суспільства, розвиток соціальних мереж та штучного інтелекту спричиняють появу нових жанрів, мовних інновацій (неологізмів, мережевого сленгу) та спрощення синтаксичних структур, що потребує негайного лінгвістичного опису та осмислення.

Виявлені теоретичні колізії безпосередньо впливають на методику викладання англійської мови як іноземної (*EFL*). Невизначеність щодо еталону (*BrE* чи *AmE*) та необхідність формування прагматичної та міжкультурної компетенції замість суто граматичної, робить проблему функціонування мови критично важливою для педагогічної практики. (Карабан, 2003).

Мета дослідження – здійснити комплексний теоретико-практичний аналіз функціонування англійської мови в умовах глобалізації та цифрової комунікації для виявлення та систематизації ключових проблем, пов'язаних з її мінливістю та мультифункціональністю.

Завдання дослідження: *теоретичні:* проаналізувати та порівняти концепції “World Englishes” та “English as a Lingua Franca” як основи для перегляду традиційної мовної норми; *функціональні:* визначити механізм впливу цифрових комунікацій (соціальні мережі, інтернет-сленг) на лексичні та синтаксичні структури англійської мови; *прикладні:* систематизувати найбільш поширені практичні проблеми, що виникають у процесі вивчення англійської мови (EFL) та використання її у професійній міжкультурній комунікації; *рекомендаційні:* запропонувати можливі шляхи розв'язання виявлених теоретичних та практичних проблем у сфері лінгвістики.

Об'єкт дослідження – англійська мова як динамічна, багатофункціональна та плюрицентрична система, що функціонує в умовах глобальної комунікації. Предмет дослідження – специфічні теоретичні (проблема норми, варіативності) та практичні (проблеми навчання, міжкультурні комунікативні збої) аспекти та колізії, що виникають у процесі сучасного функціонування англійської мови.

Важливо мати на увазі, що існування концепцій World Englishes та English as a Lingua Franca є не лише відображенням мовної варіативності, але й теоретичним підтвердженням нерелевантності моноцентричного підходу до мовної норми. При цьому взаєморозуміння, а не нормативність, стає домінуючим критерієм успішної комунікації в глобальному контексті. Функціонування англійської мови у цифровому середовищі (соціальні мережі, інтернет-сленг) виступає як потужний каталізатор, що створює нові, неформалізовані жанрові форми (синтаксичні спрощення, лексичні неологізми). Ці зміни швидко інкорпорується в усний та письмовий узус, поглиблюючи розрив між академічною та живою мовою, що ускладнює її кодифікації.

Принциповою є теза, що нехтування плюрицентризмом та прагматикою (ELF) у традиційній методиці викладання (EFL/ESL) призводить до недостатньої сформованості міжкультурної комунікативної компетентності у здобувачів, що виявляється у високій кількості прагматичних помилок та комунікативних збоїв, навіть за умови високого рівня граматичної підготовки.

Для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань у роботі застосовуються наступні методи: *аналіз наукової літератури* – вивчення ключових праць у галузі соціолінгвістики, функ-

ціональної лінгвістики та лінгводидактики; *порівняльно-зіставний метод* – зіставлення традиційної прескриптивної норми BrE/AmE з дескриптивними моделями ELF та WE; *систематизація та класифікація* – упорядкування виявлених проблем за рівнями мовної структури (фонетика, лексика, граматика) та сферами функціонування (освіта, професійна комунікація); *описовий метод* – опис фактичного матеріалу (неологізми, мережевий узус) із зазначенням його функціонального навантаження; дослідження комунікативних негараздів, збоїв та успіхів у міжкультурному спілкуванні, зумовлених відмінностями у вживанні англійської.

Виклад основного матеріалу. Розкриття теоретичних проблем функціонування англійської мови насамперед передбачає критичний аналіз лінгвістичних концепцій, які ставлять під сумнів традиційне розуміння норми, варіативності та структури англійської мови в сучасному світі. Тут суттєвим чинником є дихотомія «Норма vs Узус». Норма, яка носить прескриптивний характер, це – традиційні правила, зафіксовані в словниках та граматиках, що відображають ідеальний стан мови (часто на BrE та AmE).

Узус, який є дескриптивним – це реальне використання мови її носіями в усіх сферах. Момент істини – теоретична проблема полягає у визначенні того, коли кількісне накопичення відхилень в узусі перетворюється на якісне змінення й приймається як нова норма. (Crystal, 2003, 2004).

Важливе місце належить концепції Центру та Периферії (The Center/Periphery Model), яка вимагає Аналіз «внутрішнього кола» (Inner Circle – країни носії: Велика Британія, США, Канада тощо), «зовнішнього кола» (India, Nigeria, Singapore) та «кола, що розширюється» (Expanding Circle – країни, де англійська вивчається як іноземна: Україна, Франція, Японія).

Теоретичний виклик безпосередньо стосується відповіді на питання: чи мають норми внутрішнього кола пріоритет над варіантами зовнішнього, який має мільйони носіїв.

Виокремимо також варіативність на рівнях:

фонетики: відмінності у вимові голосних і приголосних, акцентах, інтонаційних моделях (наприклад, Rhoticity в AmE vs BrE, чи відмінності у вимові /a/ vs /o/;

лексики/синтаксису: варіативність у вживанні лексики (наприклад, lift vs. elevator, trousers vs. pants) та граматичних структур (наприклад, використання Present Perfect у BrE vs. Simple Past у AmE).

З огляду на проблематику, що розглядається, слід торкнутися концепції “World Englishes” та “English as a Lingua Franca” (ELF).

Теоретична основа першої з них – визнання того, що англійська мова є плюрицентричною

(polycentric), тобто має кілька центрів нормотворення (а не лише один, як вважалося раніше).

Впливову роль відіграють індигенізація (Indigenization), тобто процес, коли місцеві мовні особливості та культурні концепти інтегруються в англійську, створюючи унікальний місцевий варіант (наприклад, Indian English або Singlish); а також проблема кодифікації: відсутність єдиних, загальноновизнаних правил для цих локальних варіантів, що ускладнює їхнє викладання та оцінювання.

Визначення “English as a Lingua Franca” (ELF) – використання англійської для комунікації між людьми, для яких вона не є рідною мовою (між носіями, наприклад, української та іспанської). Тут наголос здійснюється на взаєморозумінні: ключовий критерій успішності комунікації в ELF – це не стільки правильність (відповідність нормі BrE/AmE), скільки ефективність взаєморозуміння. Дослідження ELF виокремлюють мінімальний набір граматичних та фонологічних рис, необхідних для успішної комунікації, і часто виключають певні традиційні правила, які не впливають на розуміння (наприклад, помилки у вживанні артиклів або третьої особи однини -s). У цьому зв’язку слід зауважити, що концепція ELF прямо конфліктує, вступає в протиріччя з традиційними прескриптивними підходами, оскільки вона легітимізує «помилки» як варіації.

Доцільно охарактеризувати вплив цифрового середовища на мовні структури. Так, інтернет та соціальні мережі (Twitter, TikTok) є каталізаторами мовних інновацій, що пришвидшує процеси лексичної та синтаксичної зміни.

Лексико-семантична динаміка включає в себе: *неологізми*: масове та швидке поширення нових слів (doomscrolling, unfriend, to google); *зміни значень (Semantic Shifts)*: наприклад, stream (потік) стало означати «транслявати відео», а “viral” (вірусний) – надзвичайно популярний контент; *теоретичні проблеми «жанрової норми»* : в інтернеті виникають специфічні жанри (меми, твіти, чати), які мають власні, часто нестандартні, норми синтаксису, пунктуації та орфографії (використання скорочень, лігатур, відсутність великих літер). Йдеться про стилістичні та синтаксичні спрощення: *мультимодальність* – інтеграція модального, візуального та аудіального компонентів (емодзі, GIF, відео), що ставить на порядок денний питання: чи є емодзі та інші візуальні елементи частиною мовної системи чи лише допоміжними засобами; *проблема сталості та фіксації* – цифровий узус є надзвичайно плинним. Традиційні лінгвістичні методи (наприклад, створення словників та академічних граматик) не встигають зафіксувати ці швидкі зміни, що призводить до теоретичної відсталості опису мови від її реального застосування.

Концептуалізація даних теоретичних положень доводить, що використання англійської мови в сучасних світових умовах створює дихотомію між моноцентричною нормативною традицією та поліцентричною функціональною реальністю, що вимагає перегляду базових теоретичних положень лінгвістики.

Невід’ємною частиною дослідження є *практичні проблеми* функціонування англійської мови. Йдеться, перш за все, про емпіричні виклики, що виникають внаслідок динамічної природи англійської мови та особливостей її використання як глобальної Lingua Franca. Виклики пов’язані з глобальною варіативністю мови (World Englishes та ELF). Основна практична проблема полягає у виборі та дотриманні норм в умовах, коли більшість комунікацій відбувається між носіями різних варіантів англійської або між носіями та неносіями (English as a Lingua Franca, ELF). (Seidlhofer, 2011).

Серед викликів – проблема нормативної нечіткості у викладанні. Викладачі стикаються з дилемою: навчити згідно строго британської (BrE) чи американської (AmE) норми, чи готувати студентів до гнучкості ELF. На практиці це призводить до плутанини у використанні лексики (напр. lift/elevator), граматики (напр. have got/have) та орфографії (напр. -our/-or).

Дають про себе знати фонетичні бар’єри. Тобто очікування єдиної «правильної» вимови у той час, як інтонаційні патерни та редуковані звуки значно відрізняються між різними акцентами (індійський, сінгапурський, німецький варіанти англійської).

Існують проблеми у сфері бізнесу та професійної комунікації. Візьмемо такий казус як «прагматична невдача» (Pragmatic Failure). Це ситуація, коли граматично правильне висловлювання є соціально недоречним або вразливим через культурні відмінності. Наприклад, неправильне використання ступеня прямоти в запитах чи відмовах, що характерно для певної культури.

Виникає непорозуміння через «кореневий лексикон» ELF. У міжнародному спілкуванні неносії часто використовують лише найбільш поширену та «зрозумілу» лексику, ігноруючи ідіоми, фразові дієслова та складні метафори, що може призводити до спрощення та втрати нюансів у контрактах та переговорах.

Актуальним є врахування практичних викликів, спричинених цифровою трансформацією. Поява нових комунікаційних платформ та штучного інтелекту створює прецеденти, які не описуються класичною лінгвістикою. Певну роль відіграє вплив СМС (Computer-Mediated Communication, комп’ютерно-опосередкованої комунікації). Мається на увазі формування нових

регістрів, активне використання скорочень, акронімів (напр. LOL, IMHO), емодзі та гібридного синтаксису в чатах, соцмережах та месенджерах. Проблема полягає в тому, що ці форми швидко мігрують у неформальне письмове ділове спілкування, що вимагає від користувачів постійного оновлення знань про мовний етикет. В даному контексті проявляється так званий «трансфер» стилю: неносії мови часто не здатні розрізнити, коли допустимо використовувати інтернет-сленг, а коли необхідний формальний академічний чи діловий стиль. Зауважимо і про роль генеративного ШІ (LLMs) у мовній практиці. Розглянемо «гомогенізацію» тексту – його залежність від ШІ для написання есе, звітів чи статей призводить до уніфікації стилю та зменшення індивідуальної варіативності мови. Тексти стають граматично правильними, але можуть бути позбавлені автентичності, культурних нюансів чи індивідуального авторського голосу. Хоча ШІ переклад є швидким, він часто недооцінює прагматичний контекст, культурні посилання та ідіоматичні вирази, що створює проблеми для редакторів, які мають виправляти не лексичні, а смислові та стилістичні помилки.

Злободенним є питання створення та стандартизації термінології у таких сферах, як ІТ, біотехнології, інженерія, фінанси, де нові терміни виникають щодня (напр. blockchain, zero-day exploit, prompt engineering). Виклики полягають у швидкому та адекватному перекладі, адаптації та стандартизації цих термінів на національному рівні, щоб уникнути непорозуміння у професійній комунікації.

Крім того, перекладачі стикаються з необхідністю не просто передати значення, але й дотримуватись стилістичних конвенцій цільової мови (наприклад, у патентних описах чи медичних звітах). Часто виникає необхідність надмірної буквральності або, навпаки, надмірної інтерпретації складних технічних текстів, написаних англійською.

Використання мови на практиці часто стримується не лише рівнем володіння граматику, а й соціальними факторами. Йдеться про мовне відчуження (Language Anxiety). Страх припуститися помилки, особливо при спілкуванні з носіями мови (native speakers), призводить до того, що неносії відмовляються від використання складних граматичних конструкцій і комунікативно «закриваються», знижуючи ефективність спілкування.

Слід мати на увазі сайджизм (від англ. sage – мудрець) як стиль викладу, який може бути як ознакою інтелекту, так і просто риторикою, та соціальне виключення. Мовне середовище постійно оновлюється через молодіжний сленг та інтернет-меми. Це може призводити до практич-

ного виключення з певних дискурсивних спільнот тих користувачів, які не встигають за швидкими змінами (наприклад, старше покоління).

Таким чином, практичні проблеми функціонування англійської мови є, по суті, проблемами адаптації. Вони вимагають від користувачів та лінгвістів постійного навчання, розвитку лінгвістичної гнучкості та відмови від ідеї монолітної мовної норми на користь плюрицентричного та функціонально орієнтованого підходу. Виходячи з вищезазначеного, доцільно констатувати, що пріоритетне завдання – переведення виявлених теоретичних та практичних проблем функціонування англійської мови у площину наукових рішень та методичних рекомендацій. Переосмислення теоретичної моделі існуючої норми англійської мови – головний шлях розв'язання цієї проблеми, що полягає у відмові від моноцентричного, прескриптивного підходу на користь плюрицентричної, дескриптивної моделі. З огляду на чинник дескриптивізму необхідно сприймати англійську мову не як закриту систему з одним стандартом (Standard English), а як глобальний ресурс із множинними легітимними варіантами. Теоретична робота має бути спрямована на опис і кодифікацію функціонально необхідних рис у різних варіантах (World Englishes). (Seidlhofer, 2011). Слід остаточно визнати English as a Lingua Franca як самостійну, функціонально успішну форму комунікації. Це вимагає розробки функціональних граматик і фонетик, які базуються на принципі “Lingua Franca Core” (Дженкінс), де пріоритет надається рисам, критично важливим для взаєморозуміння, а не відповідності акценту носія. (Jenkins, 2000).

Значущим є використання Великих Корпусів (наприклад, VOICE – Vienna-Oxford International Corpus of English) для фіксації та емпіричного обґрунтування реального узусу, що дозволить відмовитися від суб'єктивних уявлень про «правильність» на користь статистично значущих даних про використання мови.

Потребує теоретичного осмислення цифровий узус, втілення концепції «гнучкої норми» розробки теоретичного апарату для опису динамічних, жанрово-залежних норм, які формуються у цифровому просторі. Це означає, що норма пунктуації у науковій статті буде відрізнятися від норми у твітері, і обидва мають бути легітимізовані в рамках своїх жанрів.

В контексті інтеграції у площину мультимедальності слід теоретично інтегрувати візуальні елементи (емодзі, GIF) лінгвістичного аналізу. Ці елементи функціонують як прагматичні маркери чи квазілексичні одиниці, і їхній вплив на структуру речень та експресивність вимагає окремої кодифікації.

Практичні шляхи розв'язання проблеми у сфері мовної практики та освіти концентруються на зміні методики викладання та підготовки комунікаторів. Це логічно призводить до зміни парадигми навчання (*Lingua Franca Approach*). Навчання має бути спрямованим на розвиток не імітації мови носія (*Native Speakerism*), а на успішність комунікації з неносіями, що означає зміну цілей: замість «говорити як американаець» – «говорити так, щоб тебе зрозуміли носії будь-якого варіанту англійської». (Baron, 2001).

Стосовно навчання “Core Features” у фонетиці слід акцентувати увагу лише на критично важливих фонемах (LFC), які запобігають комунікативним збоєм, мінімізуючи час на відпрацювання малозначущих для міжнародного розуміння звуків (наприклад, міжзубних / θ / / $\eth$ /). Доцільно зробити наголос на питанні диверсифікації аудіо– та відеоматеріалів, активному використанні навчальних матеріалів з різними акцентами «Зовнішнього та Розширюваного Кілець» (індійський, нігерійський, сингапурський, європейський акценти), що формує у здобувачів «акустичну гнучкість».

Кардинальний чинник – розвиток міжкультурної прагматичної компетенції з фокусом на відмінностях. Навчальні курси мають включати аналіз прагматичних відмінностей (наприклад, як висловлювати відмову чи критику в різних культурах), оскільки практичні помилки часто спричиняють більші збої, ніж граматичні. Ось чому навчати студентів свідомому вибору між варіантами (наприклад, використовувати BrE для комунікації з європейськими партнерами і AmE – з американськими), залежно від контексту та цільової аудиторії.

Значуща роль належить технологічному забезпеченню, кваліфіковане використання технологій може стати потужним інструментом для розв'язання проблем, спричинених самими технологіями. Насамперед мається на увазі створення Динамічних Корпусів (*Living Corpora*): розробка електронних платформ, які постійно оновлюють мовну норму на основі нових даних із соціальних мереж та професійних ресурсів, що дозволить педагогам та перекладачам бути затребуваними. (Crystal, 2004). Йдеться і про використання інструментів на базі штучного інтелекту (наприклад, просунуті *Grammar/Style Checkers*), які можуть коригувати текст не лише за граматичною нормою, а й за жанровою та прагматичною відповідністю (наприклад, «чи підходить цей вираз для ділового листа?»). І, безумовно, суттєвою передумовою є розробка адаптованих тестів: створення нових систем тестування (наприклад, IELTS, TOEFL), які оцінюють не лише відповідність граматиці *Native Speaker*, а й ефективність комуніка-

ції в умовах ELF, включаючи здатність розуміти різні акценти та використовувати комунікативні стратегії.

Висновок. Таким чином, дане дослідження підтвердило гіпотезу про дестандартизацію традиційних норм англійської мови внаслідок дії плюрицентризму (WE/ELF) та цифрової комунікації. Моноцентрична норма (орієнтація лише на BrE/AmE) є теоретично неспроможною в умовах глобального функціонування мови. Концепт взаєморозуміння (*intelligibility*) в рамках ELF фактично переважає нормативну правильність і має стати новим критерієм мовної успішності. Цифрова комунікація є потужним рушієм структурних змін, які проявляються у швидкому поширенні лексичних інновацій (неологізмів) та функціональному спрощенні синтаксису (мережевий узус), що створює постійний розрив із кодифікованою нормою. Тому потребує радикального перегляду з акцентом на методики викладання, відмову від виключної орієнтації на нативного носія як на єдиний еталон. Навчальні програми мають бути переорієнтовані на формування плюрицентричної та міжкультурної комунікативної компетенції, що включає:

- гнучкість у сприйнятті акцентів (розуміння різних варіантів *World Englishes*);
- прагматичну свідомість (розуміння культурних відмінностей у використанні мови);
- комунікативні стратегії (здатність долати збої у взаємодії з неносіями).

Такі підходи обумовлюють активне включення в навчальний процес корпусних даних ELF та зразків цифрового дискурсу (інтернет-медіа, форуми) для подолання розриву між академічною та «живою» мовами.

Здійснена в статті систематизація теоретичних проблем ELF/WE у поєднанні з аналізом впливу цифрового узусу окреслює напрямки, які залишилися не до кінця розкритими і можуть стати об'єктом наступних досліджень:

- поглиблений конкретно-контрастивний аналіз впливу мови на формування ELF-узусу у здобувачів;
- розробка конкретних навчальних модулів або текстів, орієнтованих на LFC (*Lingua Franca Core*) Дженкінс та прагматичні цілі Сеїдлгофер;
- аналіз впливу Генеративного Штучного Інтелекту (AI) на кодифікацію та подальшу варіативність англійської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карабан, В. І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську. Нова книга. 2003.
2. Корунець, І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Нова книга. 2003.

3. Baron, N. S. *Alphabet to email: How written English evolved and where it's going*. Routledge. 2001.
4. Crystal, D. *English as a global language*. Cambridge University Press. 2003.
5. Crystal, D. *Language and the Internet*. Cambridge University Press. 2004.
6. Jenkins, J. *The phonology of English as an international language*. Oxford University Press. 2000.
7. Kachru, B. B. *The other tongue: English across cultures*. University of Illinois Press. 1992.
8. McArthur, T. *The English languages*. Cambridge University Press. 1998.
9. Nelson, C. L., Proshina, Z. G., & Davis, D. R. (Eds.). *The handbook of world Englishes* (2nd ed.). Wiley-Blackwell. 2020.
10. Seidlhofer, B. *Understanding English as a lingua franca*. Oxford University Press. 2011.
11. Spencer-Oatey, H. *Intercultural politeness: Managing relations across cultures*. Cambridge University Press. 2020.
12. Thurlow, C., & Mroczek, L. *Digital discourse: Language in the new media*. Oxford University Press. 2011.
2. Korunets, I. V. (2003). *Porivnialna typolohiia anhliiskoi ta ukrainskoi mov* [Comparative typology of English and Ukrainian languages]. Nova Knyha.
3. Baron, N. S. (2001). *Alphabet to email: How written English evolved and where it's going*. Routledge.
4. Crystal, D. (2003). *English as a global language* (2nd ed.). Cambridge University Press.
5. Crystal, D. (2004). *Language and the Internet* (2nd ed.). Cambridge University Press.
6. Jenkins, J. (2000). *The phonology of English as an international language*. Oxford University Press.
7. Kachru, B. B. (1992). *The other tongue: English across cultures* (2nd ed.). University of Illinois Press.
8. McArthur, T. (1998). *The English languages*. Cambridge University Press.
9. Nelson, C. L., Proshina, Z. G., & Davis, D. R. (Eds.). (2020). *The handbook of world Englishes* (2nd ed.). Wiley-Blackwell.
10. Seidlhofer, B. (2011). *Understanding English as a lingua franca*. Oxford University Press.
11. Spencer-Oatey, H. (2020). *Intercultural politeness: Managing relations across cultures*. Cambridge University Press.
12. Thurlow, C., & Mroczek, K. (Eds.). (2011). *Digital discourse: Language in the new media*. Oxford University Press.

REFERENCES

Дата першого надходження статті до видання: 20.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 12.05.2026